

Sesja 1: Wprowadzenie do gospodarki o obiegu zamkniętym w turystyce

Co-funded by
the European Union

This project receives funding from the European Union's
SMP Programme under Grant Agreement No 101181590.

Sanna-Mari Renfors

Treść

- Celem tej sesji jest zgłębienie koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym i jej głównych cech w turystyce. Przedstawia ona turystykę o obiegu zamkniętym jako odpowiedź na wyzwania związane z wykorzystaniem zasobów i wytwarzaniem odpadów w branży turystycznej.
- Słowa kluczowe: turystyka o obiegu zamkniętym, wykorzystanie zasobów, efektywność zasobów, zasady turystyki o obiegu zamkniętym

Turystyka a wykorzystanie zasobów

- Szacuje się, że do 2050 r. będziemy potrzebować trzech planet, aby zapewnić wystarczające zasoby naturalne wymagane przez nasz obecny liniowy model gospodarczy.
- Turystyka jako branża wywiera presję na lokalne zasoby poprzez zużycie surowców i wytwarzanie odpadów.
 - Działalność branży turystycznej opiera się na **wykorzystaniu dużych ilości materiałów; branża ta zużywa dużo energii i wody oraz wytwarza odpady**. Gość hotelowy wytwarza około kilograma odpadów dziennie i zużywa cztery razy więcej wody niż lokalny mieszkaniec. Codziennie około 10–30 procent żywności w restauracjach trafia do odpadów.
 - Szacunki wskazują, że turystyka odpowiada za **8% globalnej emisji CO2**. Konsumpcja turystyczna wzrosła na całym świecie do poziomu, który jest nie zrównoważony i przyczynia się do zmian klimatycznych.
- Negatywne skutki podkreślają potrzebę przejścia w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym w turystyce.

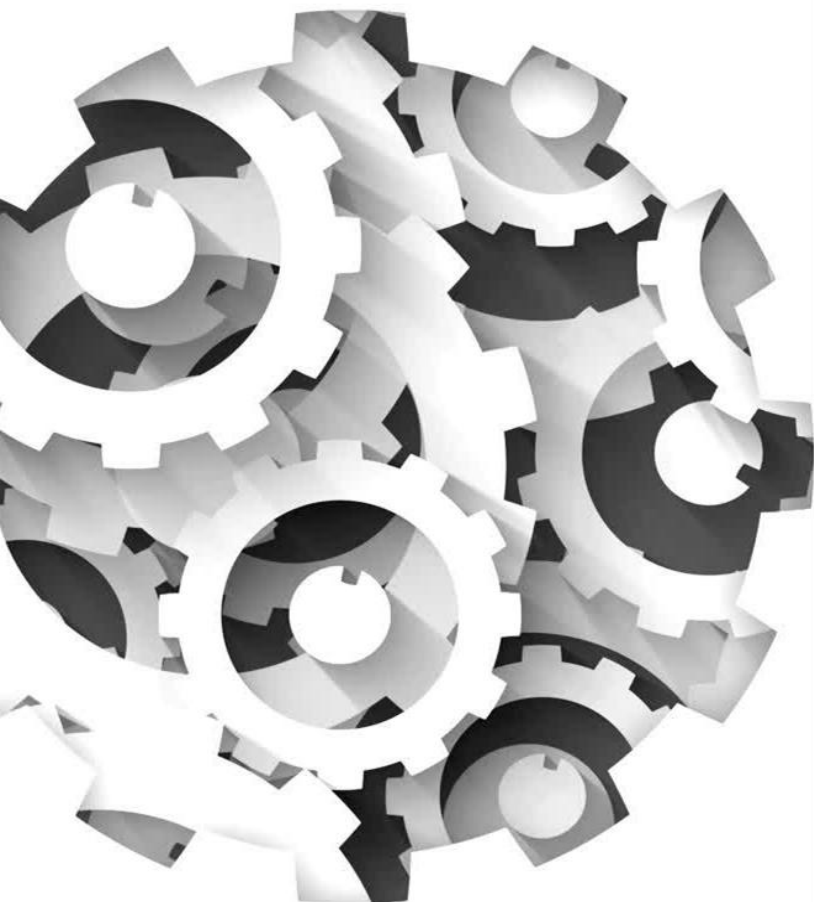

Efektywne wykorzystanie zasobów w turystyce

- Efektywne gospodarowanie zasobami w turystyce oznacza **maksymalizację wartości i korzyści płynących z zasobów** (takich jak energia, woda, materiały i żywność) wykorzystywanych w działalności turystycznej, przy jednoczesnym **minimalizowaniu ilości odpadów, emisji i degradacji środowiska naturalnego w całym łańcuchu wartości turystyki.**
- **Główne tematy to:**
 - Efektywność energetyczna i wodna
 - Zapobieganie powstawaniu odpadów i minimalizacja ich ilości
 - Zrównoważone wykorzystanie materiałów
 - Zoptymalizowany transport

Definicja gospodarki o obiegu zamkniętym

- Ogólnie rzecz biorąc, gospodarka o obiegu zamkniętym to model gospodarczy, którego celem jest **dogłębna transformacja sposobu wykorzystania zasobów**; zasoby są ponownie wykorzystywane i utrzymywane w obiegu produkcji i użytkowania.
- Innymi słowy, **jest to model gospodarki oparty na produkcji i konsumpcji na poziomie systemowym**, będący przeciwieństwem gospodarki linearnej. Jest to transformacja systemowa, która obejmuje **zmianę produkcji, usług i konsumpcji**.
- Konsumpcja opiera się na **korzystaniu z usług, a nie na posiadaniu**: dzieleniu się, wynajmowaniu i recyklingu. Gospodarka o obiegu zamkniętym **zmienia sposób, w jaki wykorzystujemy zasoby**: zasoby są ponownie wykorzystywane i pozostają w obiegu.
- Gospodarka o obiegu zamkniętym opisuje system gospodarczy oparty na modelach biznesowych, które zastępują koncepcję końca cyklu życia produktów redukcją, alternatywnym ponownym wykorzystaniem, recyklingiem i odzyskiem materiałów w produkcji/dystrybucji i konsumpcji w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju (Kirchherr et al. 2017).
- Jest to gospodarka oparta na efektywnym wykorzystaniu zasobów, której misją jest oszczędzanie zasobów poprzez maksymalizację wydajności i minimalizację ich marnotrawstwa (Sheldon 2022).

Porównanie modeli liniowego, recyklingowego i cyrkularnego

Model gospodarki liniowej

- Gospodarka liniowa opiera się na podejściu „pobierz-wytwórz-wyrzuć”, w dużym stopniu wykorzystując ograniczone zasoby i generując odpady.

Model gospodarki oparty na recyklingu

- Gospodarka oparta na recyklingu zmniejsza ilość odpadów poprzez ponowne wprowadzanie materiałów, ale nadal opiera się na wydobywaniu nowych zasobów.

Model gospodarki cyrkularnej

- Gospodarka o obiegu zamkniętym promuje ponowne wykorzystanie, naprawę i recykling w celu zminimalizowania ilości odpadów i zrównoważonej ochrony zasobów.

Gospodarka o obiegu zamkniętym jest narzędziem dla przedsiębiorstw turystycznych

Zrównoważony rozwój jest celem, a gospodarka o obiegu zamkniętym jest narzędziem służącym do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju.

Przynosi pozytywne skutki dla środowiska poprzez zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów. Zmniejsza zużycie surowców, energii i wody.

Gospodarka o obiegu zamkniętym oferuje nowe sposoby prowadzenia działalności gospodarczej i możliwości rozwoju biznesu. Zapewnia oszczędności kosztów i poprawia wizerunek marki, a także lojalność klientów.

Zapewnia również nowe możliwości współpracy między różnymi podmiotami w łańcuchu wartości. Współpraca ta stymuluje innowacyjność i nieszablonowe myślenie.

Podmioty turystyczne dysponujące dużymi aktywami a podmioty turystyczne dysponujące niewielkimi aktywami

- Każdy sektor turystyczny i każdy podmiot działający w tej branży dokonuje innej transformacji cyrkularnej w oparciu o specyfikę swojej działalności.
- Z tego powodu Einarsson i Sorin (2020) zdefiniowali dwa rodzaje podmiotów działających w branży turystycznej:
 - **Przedsiębiorstwa o dużym majątku trwałym zarządzają aktywami fizycznymi.** Należą do nich obiekty noclegowe, restauracje i przedsiębiorstwa transportowe. W ramach transformacji cyklicznej koncentrują się one na unikaniu marnotrawstwa, przedłużaniu i optymalizacji wykorzystania materiałów i aktywów. Aby to osiągnąć, niezbędna jest współpraca z łańcuchem dostaw.
 - **Przedsiębiorstwa o niewielkiej ilości aktywów świadczą usługi niematerialne.** Należą do nich np. biura podróży i dystrybutorzy. Przyczyniają się one głównie do gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez marketing, dialog i podnoszenie świadomości klientów i miejsc docelowych.

Kluczowe zasady turystyki o obiegu zamkniętym

1. Projektuj z myślą o ograniczeniu odpadów i zanieczyszczeń

- Korzystaj z trwałych produktów wielokrotnego użytku (np. kosmetyków w opakowaniach wielokrotnego napełniania, zastawy stołowej wielokrotnego użytku).
- Unikaj jednorazowych tworzyw sztucznych i opakowań

2. Używaj produktów i materiałów wielokrotnie

- Przedłużaj żywotność sprzętu, wyposażenia i budynków
- Zachęcaj do ponownego użycia, dzielenia się i naprawy (np. mebli, uniformów, sprzętu elektronicznego)

3. Regeneruj systemy naturalne

- Wspieraj turystykę przyjazną dla środowiska i sprzyjającą regeneracji (np. kompostowanie, lokalna żywność, ochrona bioróżnorodności)
- Korzystaj z energii odnawialnej i ogranicz emisję dwutlenku węgla

4. Wspieraj lokalne i cyrkularne łańcuchy dostaw

- Współpracuj z lokalnymi przedsiębiorstwami, które stosują praktyki cyrkularne
- Pozyskiwanie lokalnie produkowanych, sezonowych lub używanych towarów

Współpraca

- Gospodarka o obiegu zamkniętym wymaga **podejścia sieciowego**, a przejście na model obiegu zamkniętego nie jest możliwe bez współpracy i wspólnego celu.
- Współpraca *umożliwia i zapewnia efektywne wykorzystanie zasobów.*
 - Konieczne jest zrozumienie powiązań między turystyką a innymi branżami oraz sposobów nawiązania współpracy z lokalnymi podmiotami.

Zamówienia oparte na obiegu zamkniętym

- Ważne jest również strategiczne kupowanie produktów, materiałów i usług, które wspierają gospodarkę o obiegu zamkniętym.
- **Wybieraj dostawców działających zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym:** współpracuj z dostawcami, którzy wykorzystują materiały pochodzące z recyklingu lub odnawialne, odbierają produkty po zużyciu lub świadczą usługi (np. leasing) zamiast sprzedawać towary. Wybieraj produkty luzem, z minimalnym opakowaniem lub bez opakowania.
- **Trwałość i możliwość naprawy:** Nabywaj produkty, które są trwalsze, łatwe w utrzymaniu i które można naprawić lub zmodernizować (np. meble, sprzęt IT, uniformy).
- **Wspólne usługi:** współpracuj z pobliskimi firmami turystycznymi, aby dzielić się zasobami, takimi jak usługi transportowe lub systemy gospodarowania odpadami.
- **Polityka zielonych zamówień publicznych:** Przestrzegaj wszelkich obowiązujących kryteriów zielonych zamówień publicznych (GPP) na poziomie krajowym lub unijnym.

Przykłady praktyk zgodnych z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym w zakwaterowaniu

- Przejście na energię odnawialną, sortowanie i recykling odpadów oraz zmniejszenie zużycia wody
- Recykling mebli i tekstyliów oraz wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu w pościeli i ręcznikach, zastąpienie jednorazowych kosmetyków w opakowaniach opakowaniami/dozownikami wielokrotnego użytku oraz ograniczenie stosowania tworzyw sztucznych w tych produktach
- Maksymalne wykorzystanie obiektów noclegowych poza sezonem do celów innych niż zakwaterowanie

Co-funded by
the European Union

Projekt ten otrzymuje finansowanie z programu
w ramach umowy o dotację nr 101181590.

Przykłady praktyk zgodnych z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym w restauracjach

- Zrównoważone zaopatrzenie w surowce i ograniczanie marnotrawstwa żywności
- Surowce są kupowane od lokalnych producentów, rybaków, myśliwych i plantatorów jagód lub mogą być uprawiane samodzielnie.
- Jako surowce można również wykorzystać stare produkty z datą przydatności do spożycia znajdujące się w sklepach.
- Niezwykle ważne jest tworzenie zdrowych porcji lokalnych produktów sezonowych, oferowanie większej różnorodności rozmiarów porcji lub mniejszej liczby opcji w menu oraz zwiększanie świadomości konsumentów w zakresie marnotrawstwa żywności.
- Ograniczanie ilości odpadów z tworzyw sztucznych i recykling odpadów opakowaniowych.
- Wykorzystanie platform cyfrowych do sprzedaży nadwyżek żywności konsumentom.
- Firmy mogą kupować używane meble, naczynia i sztucce.
- Możliwe jest wytwarzanie odzieży roboczej i tekstyliów restauracyjnych z materiałów pochodzących z recyklingu.

Co-funded by
the European Union

Projekt ten otrzymuje finansowanie z programu
w ramach umowy o dotację nr 101181590.

Podsumowanie

- W gospodarce o obiegu zamkniętym nie ma pojęcia odpadów.
- Gospodarka o obiegu zamkniętym polega na zapobieganiu powstawaniu odpadów i utrzymywaniu ich w obiegu produkcji i konsumpcji.
- Gospodarka o obiegu zamkniętym jest narzędziem dla destynacji turystycznych i przedsiębiorstw, które chcą zwiększyć zrównoważony charakter swoich działań.
- Każdy sektor turystyczny przechodzi inną transformację w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym – zależy to od charakterystyki jego działalności.

Działania

Co-funded by
the European Union

Projekt ten otrzymuje finansowanie z programu
w ramach umowy o dotację nr 101181590.

Zastanów się: Studium przypadku

- W załączniku znajduje się studium przypadku dotyczące restauracji działającej zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym.
- Przeczytaj studium przypadku i zastanów się nad następującymi pytaniami:
 - Jakie zasoby są oszczędzane dzięki maksymalizacji efektywności wykorzystania zasobów w tej restauracji?
 - Jakie są główne praktyki cyrkularne przyjęte przez tę restaurację? Jak można to stwierdzić?

Referencje

- Einarsson S. i F. Sorin (2020). Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce i podróżach: koncepcyjne ramy zrównoważonej, odpornej i przyszłościowej transformacji branży. CE360 Alliance.
- Kirchherr, J., Reike, D. i Hekkert, M. (2017). Konceptualizacja gospodarki o obiegu zamkniętym: analiza 114 definicji, Resources, Conservation and Recycling, 127, 221–232.
- Kurtagic (2018). Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce w Europie Południowo-Wschodniej.
- Sheldon, P. J. (2022). Dojrzewanie turystyki: przyjmowanie nowych modeli ekonomicznych. Journal of Tourism Futures, 8, 2, 200–207.
- Światowe Forum Ekonomiczne. (2022). 5 modeli biznesowych gospodarki o obiegu zamkniętym, które zapewniają przewagę konkurencyjną.

*Stay
tuned*

inspires-tourism.eu

linkedin.com/company/inspires/

facebook.com/INSPIRES-TOURISM

Co-funded by
the European Union

This project receives funding from the European Union's
SMP Programme under Grant Agreement No 101181590.

